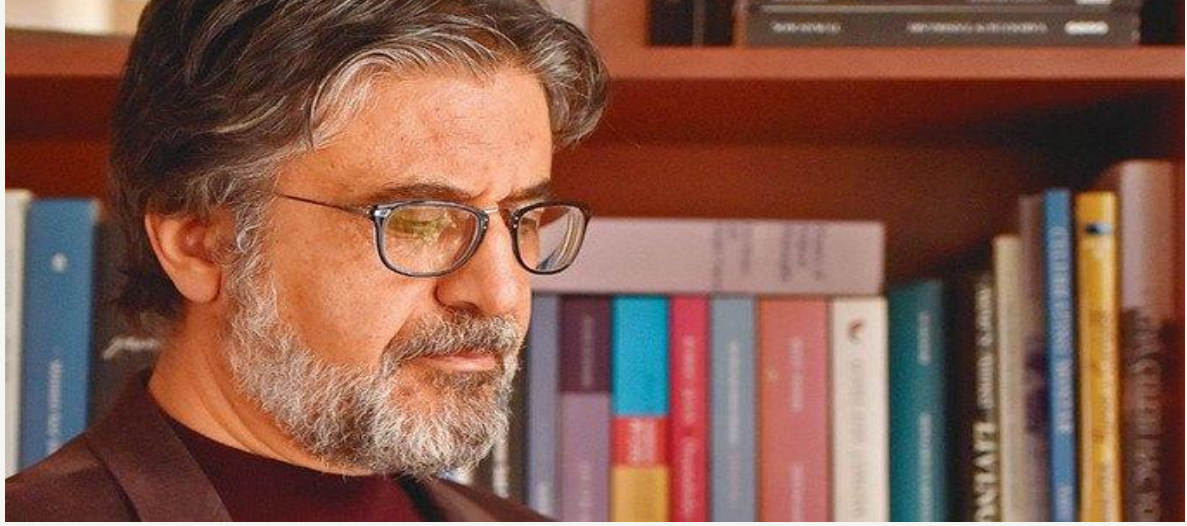

Şiir gibi yaşadı şiir gibi öldü

Hasan Ali Yıldırım

25.05.2017 Perşembe 03:00 - Son Güncelleme: 25.05.2017 Perşembe 10:00

YORUM YAZ

21 yıllık çalışma arkadaşı Hasanali Yıldırım, Türk basınının bilge kalemi Akif Emre'nin ardından yazıyor...

HASANALİ YILDIRIM

Edebiyat, düşünce, yazma kudreti başka bir şeymiş, bir dostun arkasından sığacağı sığacağına yazmak daha başka. Hele Âkif Emre gibi insanın kalbini avuçlayabilen bir ağabeyin arkasından. O yüzden kendimi çağrışımlara emanet etmek makamındayım.

İlk aklıma gelen husus: Ben Fethi Gemuhluoğlu'nu tanımadım. Fakat hakkında yazdığım bir portre vesilesiyle Fethi Gemuhluoğlu'nu anma etkinliklerinin bazılarında davet edilmişim. O toplantılarda gözlemediğim bir husus vardı: Onu tanıyanlar, üç aşağı-beş yukarı öyle bir hususiyetinden bahsediyorlardı ki Fethi Gemuhluoğlu'nun, dile getirilişi belki yavan ama o kişilerin anlatışlarına yansıyan öyle bir his sarmalı vardı ki... söze geldiğinde küçülen. Belki de muhatapları tarafından lââygınca anlaşılamayan... O yüzden yavanmış gibi görünen... **Âkif Emre'nin vefatını öğrendiğimde kavradım bu hakikati: Ağabeylik makamı. Fethi Gemuhluoğlu'ndan bahsederken o insanların anlattığı şey buymuş.** Ve o makamdan mahrumiyet.

Düneye nispetle bugün daha derin hissediyorum bu mahrumiyeti: Artık benim bir ağabeyim yok. Yazıyor muyum, ağlıyor muyum? **Gözlerime inen o söz dinlemez tuzlu mayi yüzünden klavyedeki harfleri seçememek.**

Beni büyüten anneannem, yıllar yılı baba yerine koyduğum dayım, ardından teyzem... Ve hatta annem... Aramızda hiçbir kan bağı bulunmamasına rağmen, bir “eloğlu”nu kaybetmenin ıstırabı, bütün bu acılarla nasıl da yarışabiliyor?

Evet Âkif Ağabey artık yok. Yok!

Nazımı çekecek, bir yandan şımarmama müsaade edecek, bir yandan da beni çaktırmadan hiza ve istikamete çekecek... Yirmi yılı aşkın bir süredir benim için endişelenecek, onu üzmemek için kendime çeki-düzen vereceğim; insan olamaya, Müslüman olmaya biraz daha gayret edeceğim modelim yok artık. Âkif Ağabey'im yok. Aradığında hangi hâl üzereysem, kendiliğinden onu terk edip Âkif Abi'yle konuştuğumun şuuruna bürünmek. Yok artık, yok.

Ve o çay âlemlerimiz. Onu tanıyanların çıkmayacağını umduğumuz mekânları tercih ederdik. Sohbet bölünmesin diye.

Kahveyi pek sevmezdi. Biliyorum, sırf beni üzmemek için zaman zaman özel usûllerle demlenmiş kahve içerdi. Sigarama da çıt çıkarmazdı. Sigaraya zorunlu ara verdikten sonra anlayacaktım, sıhhati elvermediği hâlde gösterdiği bu hoşgörünün büyüklüğünü. Aslında boğazını nasıl da tahriş ettiğini dumanın. Nasıl unutulur böylesi bir diğergâmlık?

Rabbim, ne sabırdı o!

Niçin Şiir? Nasıl bir Şiir?

Bir şiiri daha kaybettik.

Niçin şiir? Evet, unuttuk biz; en takdir edilesi başarıyla unutturdular bize ama hem millet olarak hem de ümmet olarak bizim en üstün vasfımız, şiiriyetimiz değil miydi? Handiyse bütün oryantalistlerin ağız birliği etmişçesine dile getirdikleri başka bir husus: Analitik düşünce Batı'nın malıdır, şiir ise Doğu'nun. Hatırlayınız lütfen, bütün tanıdıklarının “El-Emin” dedikleri Efendimiz, muhataplarının bazılarının kabul etmekte zorlandığı kelâmı nakletmeye başladığında O'na şair dememişler miydi?

Sizin de zaman zaman aklınıza şuna benzer bir karşılaştırma gelmiş midir bilmem: 14 asır değil de Efendimiz zamanımızda yaşasaydı nasıl birine benzerdi acaba? İnsan bu; tahayyül etmeden duramıyor. Benim için bu sorunun cevabı “Bedr'in aslanları ancak bu kadar şanlı idi.” mısraındaki şiiriyeti kavramaktan uzak nasipsizlerin yerden yere vurduğu şair Mehmet Akif...

Akif'in din anlayışından farklı kabulleriniz olabilir, siyasi tercihlerindeki yanılığlarından dolayı onu tahfife yeltenmenizi de handiyse kabullenebilirim. Döneminin neredeyse bütün aydınları gibi moderniteye, bilime ve teknolojiye yüklediği anlam ve değer yüzünden de Akif'i eleştirmek mümkün elbette. Peki ya ahlâkı? Efendimiz'in yüce ahlâkının günümüzdeki versiyonu diyebileceğimiz o abideyi? Ruhunda zerre vicdan muhafaza edebilmiş herkesin kalbini titretmesi zorunlu husus asıl budur Akif'te. Kurtuluş Savaşı'na desteği, milletvekilliği, meal

gayreti, siyasi ve bütün öbür türlü mücadeleleri, o emsalsiz abidenin ardından anılmak durumunda.

İKİ AKİF'İN ORTAK NOKTALARI

İsmiyle müsemma nadirattan... Akif... Bir işte sebat ve devamlılık gösteren. **Fakat aynı zamanda, yukarıda yeterince anlatamadığımı bildiğim Mehmet Akif'in, ismiyle de müsemma. Ve ahlâkıyla...** Aynı zamanda Efendimiz'in yüce ahlâkıyla elbette. **Belki de bu ruh ikizliği Âkif Emre'yi bugün Mehmet Akif'e kapı komşusu kılmakta.**

Şiir dedim, evet. İnsanımızın çoğu gibi ilk gençlik yıllarında karaladığı muhtemel dizeler hariç, bilebildiğimiz kadarıyla Âkif Emre'nin görünür plânda şiirle ilişkisi olmadı. Ama mısrayı bercestemelerle örülü bir şiir kıvamında yaşadı. Çünkü iyi bir şiir, hangi şiir anlayışına göre inşad edilirse edilsin, ilkin şiirin kurallarına, ilkelerine uymak durumunda. Uymak... Uyum göstermek... Ardından da o şiirin kurallarını, pek de belli etmeden yenilemek. Mümkünse. Ve aynı zamanda şiire uymayan ne kadar cezbedici şiirimsi varsa tümünden kaçınmak.

Akif Emre ile Hasanali Yıldırım Fatih Camii'nde objektife böyle yansımıştı.

Şiir gibi yaşadı Akif Emre çünkü Yüce Şiir'in bütün emir ve yasaklarına uymaya her daim özen gösterdi. Çirkinleşmeden, kabalaşmadan hatta. **Bununla birlikte ucuz şiir için fevkalâde cezbedici yolları her daim dışladı.** Bu söylediğimi başarmak öylesine muhal ki zamanımızda. **Düşünün, ülkenin en tepesindeki insanları yakinen tanıyacaksınız; resmi, yarı resmi ve hususi birçok teklif ve davet alacaksınız ama şiiriyetinizi bozmamak için tümünü elinizin tersiyle reddedeceksiniz.** Defalarca, defalarca şahidim. Kimileri için

mütevazı yaşantı ancak bir zorunluluk. Ama Âkif Emre için bir yaşama anlayışıydı. Bile-isteye tercih edilmiş muhalif bir şiir tavrı.

Başka bir ifadeyle her has şiir gibi kendi şiiriyetini gizlemeyi tercih etti.

KENDİ ÖLÜM İLÂNINI VERMEK

Sanal âlemde ve köşe-bucakta Âkif Emre için yazılanlar bana Refik Halid'in tavrını hatırlattı:

Refik Halid Karay, erbabı için malûm sebeplerle sürgüne gönderilir. 150'liklerden. Yazılarında zaten epeyce yerden yere vurduğu yozlaşmış intelijansiyamızın sefaletini bir de beherinin yüzüne çalmak için, tam da ona yaraşır bir hinlik yapar sürgündeyken. İstanbul gazetelerine kendi vefat ilânını verir. İlânı okuyan bütün sahte dostları, vaktiyle arkasından kuyusunu kazınlar, kalemini kıskananlar yattıkları pusudan bir bir çıkarak "Üstad şöyle büyük adamdı.", "Hayır efendim, ne alâkası var; merhum üstad asıl böyle büyük adamdı." diye birbirleriyle bilmem ne yarışına girerler. O da vakti saati geldiğinde, arkasından goygoyculuk yapan tiplerin, "Sen benim hakkımda şu, şu, şu alçaklığı yapmamış mıydın?" diye tek tek yüzlerine vurur mürailiklerini.

Öte yandan elbette herkes kendine göre anlatacak Âkif Emre'yi. Elbette herkes bu hakka sahip. Yıllarca tiksindiği şarlatanlar, yalancılar, sahtekârlar, ikbaltaparlar, mürailer dışında tabii.

"Büyük adamdı."

"Büyük düşünürdü."

"Yeri doldurulamaz."

Hâlbuki biz Namık Kemal'i de Necip Fazıl'ı da Peyami Safa'yı da aşmadık mı? Elbette onun yerini doldurmaya hazır nice isim kuyruğa girecek. O yüzden, önümüzdeki bir-iki hafta içinde böylesi yazılarla bol bol karşılaşmaya hazır olmalıyız. Birçoğu bir-iki hafta sonra onu unutmak ve unutturmak için kaleme alınan bu yazılar da yazılmak durumunda elbette. Göğe çıkarırken o yüceltmenin içine kendi vicdan azabının kefarecini koymak için bu şart galiba.

YAPMADIKLARIYLA BÜYÜMEK

Öte yandan onun hakkında yazılanların bir kısmı zaten ortada hakikatler: Âkif Emre başta uluslararası ilişkiler olmak üzere siyasi yazılar yazan biri. Değerlendirmeleri her daim merak edilen... **Mazlum İslâm coğrafyasının kıyıda-köşede kalmış seslerini gündeme getiren, kimselerin bilmediği, modası geçtiği için ilgilenmediği isimlerle, kurumlarla, kuruluşlarla, örgütlerle ilgili ayrıntılı tahlil ve tasvirler...** Ve beheri edebi lezzet taşıyan gezi yazıları. Benim en çok sevdiğim yazıları.

Özellikle de Filistin ve Keşmir meselesindeki tavrı ve makuliyeti ısrarla vurgulanmak durumunda.

Yıllar boyunca bunca değişik alanda yazdığı hâlde asla kalemini küçültmeyen, taviz veremeyen, gevşemeyen; ona, buna, şuna prim vermeyen, kimse için yazmayan bir yazar. Röportajları, hazırladığı belgeseller, İslâm sanatı eserleriyle ilgili ayrıntılı bilgiler, yorumlar...

Fakat bence Âkif Emre bütün bu sayılıp dökülenlerden çok daha yüce biriydi. Vakti-zamanı geldiğinde İslâmcılık görüntüsü vermenin numunesi sayıldığı için, birçok kişinin yaptığı gibi tersine, asla sakalını kesmedi meselâ. Asıl Âkif Emre bu bence. Duruşundan, o şiir kıvamındaki ilkelerinden hiç taviz vermedi. “Değiştim ama gelişerek değiştim.” sahtekârlığından da, o tür sahtekârlardan da uzak kalmayı tercih etti. Ve yalnız.

O yüzden doğru bir Âkif Emre portresi, onun yaptıklarından çok; yapmadıklarına, yapmayı reddettiklerine yaslanmak durumunda.

KADİFE VE DEMİR TEZADI

21. yüzyılda, üstelik onca iktidar, bunca ikbal fırsatı varken bunların hepsini ayak altına almak ne demek, bilir misiniz? **Gevşememek. Dejenere olmadan dimdik, abide bir şahsiyet olarak kalmak. Gençlerin diliyle rol model olmak.** Galiba ben en çok, Mehmet Akif’te görenlerin şahitlik ettiği, Efendimiz’in o emsalsiz ahlâkının kırıntılarının muadilini gözlemlediğim için seviyorum Âkif Ağabey’i. (“Seviyordum.” diyemiyorum işte.)

Belki de bu tavizsizlik onu başkalarına biraz sert mizaçlı gösterirdi. Frenklerin pedagoji için bir kabulleri var: Kadife eldiven içinde demir yumruk. Âkif Emre aslında bunun tam zıddı bir karakterdeydi: Demir eldiven içinde kadife yumruk. Dışarıdan bakanlar ondaki o demir eldiveni görürdü; hâlbuki bir biçimiyle yanına-yakınına bağdaş kurabilenler, ondaki o dışyüz sertliğinin nasıl bir ruhu peçelediğini ancak farkedebilirlerdi. Bir şiir, evet.

Tâbiinin büyüklerinden Hasan Basri Hazretleri’nin sözü: “Siz sahabeyi görseydiniz ‘Bunlar deli mi ne?’ derdiniz. Onlar da sizi görseydi ‘Bunlar da Müslüman mı?’ derlerdi”.

İşte bu mânâda *deliliğine* şahitlik ederim Âkif Ağabey’imin.